

Biuro doradcze ALTIMA s.c.

Gmina Pilica

Tytuł opracowania	Plan Odnowy Miejscowości BISKUPICE
Inwestor	Gmina Pilica
Data opracowania	Wrzesień 2008
Wykonawca	Biuro Doradcze Altima s.c. ul. Łotewska 9/6 42-612 Tarnowskie Góry

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Charakterystyka miejscowości Biskupice	5
1.1. Informacje ogólne	5
1.2. Rys historyczny.....	7
1.3. Przestrzenna struktura miejscowości	9
1.4. Zasoby przyrodnicze.....	11
1.5. Dziedzictwo kulturowe	12
1.6. Obiekty i tereny publiczne.....	16
1.7. Infrastruktura społeczna.....	16
1.8. Infrastruktura techniczna.....	17
1.8.1. System zaopatrzenia w wodę	17
1.8.2. System odprowadzenia ścieków komunalnych	17
1.8.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną	17
1.9. Gospodarka i rolnictwo	18
1.9.1. Działalność gospodarcza	18
1.9.2. Ochrona zdrowia	18
1.9.3. Rolnictwo	18
1.10. Kapitał społeczny i ludzki	20
1.10.1. Ludność.....	20
1.10.2. Formy aktywności mieszkańców.....	23
2. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości Biskupice	24
3. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną.....	27
4. Zadania planowane do realizacji w latach 2008-2014.....	28
5. Opis przedsięwzięcia głównego.....	32

Plan Odnowy Miejscowości Biskupice. Gmina Pilica

5.1 Planowane prace	32
5.2 Źródła finansowania	35
6. Indeksy i spisy	38
7. Wykorzystane materiały:	39

Wstęp

Plan Odnowy Miejscowości (POM) Biskupice zawiera charakterystykę miejscowości, ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa historycznego i kulturowego sołectwa. Ponadto plan przedstawia inwentaryzację zasobów Biskupic w kontekście Gminy Pilica, służącą ujęciu stanu rzeczywistego wraz z oceną mocnych i słabych stron miejscowości. Zasadniczą część opracowania stanowią planowane kierunki rozwoju oraz zadania do realizacji ujęte w perspektywie siedmioletniej od zatwierdzenia POM. POM stanowi niezbędny dokument umożliwiający ubieganie się o dofinansowanie projektów w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 i jest skierowany na rozwój sołectwa poprzez zwiększenie jego atrakcyjności inwestycyjnej, turystycznej i kulturalnej.

Plan Odnowy Miejscowości został przygotowany z udziałem mieszkańców sołectwa oraz w porozumieniu z władzami gminy. Realizacja planu ma służyć m.in. aktywizacji potencjałów rozwojowych, aktywizacji społeczności lokalnej i poprawie jakości życia mieszkańców.

Dokument wchodzi w życie z chwilą podjęcia uchwały zebrania wiejskiego w sprawie jego przyjęcia oraz po jego zatwierdzeniu przez Radę Miasta i Gminy Pilica..

W tym miejscu pragniemy złożyć serdeczne podziękowania pani Sołtys Irenie Pilarczyk za udzielenie pomocy i cennych wskazówek przy sporządzaniu Planu Odnowy Miejscowości Biskupice.

1. Charakterystyka miejscowości Biskupice

1.1. Informacje ogólne

Miejscowość **Biskupice** jest położona w Gminie Pilica, zlokalizowanej w powiecie zawierciańskim, w województwie śląskim. Geograficznie Gmina Pilica przynależy do środkowej części Jury Krakowsko – Częstochowskiej, krainy zwanej Wyżyną Krakowsko-Wieluńską (w ramach pasa wyżyn). Wzdłuż osi wschód-zachód poprzez Gminę biegnie rzeka Pilica rozcinająca ją na część północną o łagodnym, falistym ukształtowaniu terenu i mniejszą część południową o urozmaiconym krajobrazie; część południowo-zachodnia wchodzi w skład Pasma Smoleńsko – Niegowonickiego o skalistej rzeźbie terenu. Na zachód od miasta Pilica, na jego przedmieściach leży sołectwo **Biskupice**.

Mapa 1 Gminy powiatu zawierciańskiego

Źródło: Plan rozwoju lokalnego Miasta i Gminy Pilica

Gmina zajmuje obszar 140 km². Najwyższe wzniesienie na terenie Gminy to Góra Smoleń (496 m npm), Dziurawa Skała (480 m npm), a także Gaj (441 m npm). W skład Gminy wchodzi następujące sołectwa: **Biskupice**, Cisowa, Dobra, Dobra Kolonia, Dobraków, Dzwono-Sierbowice, Dzwonowice, Jasieniec, Kidów, Kleszczowa, Kocikowa, Pilica,

Zdjęcie 1 Wjazd do sołectwa od strony Gminy Ogrodzieniec (sołectwa Gulzów i Giebło)

Źródło: BDA S.C.

1.2. Rys historyczny

Nazwa miejscowości świadczyła o przynależności do dóbr biskupich. Wzmianka o miejscowości pojawia się w roku 1432, w roku 1490 jako Biskupycze pojawia się w źródłach.

W latach 1530 - 1560 działała we wsi jedna z kilku na tym terenie kuźnic. W roku 1613 występuje wzmianka o źródłach solnych przy których warzono sól. W 1739 r. Maria Józefa z Wessłów Sobieska, żona królewicza Konstantego ofiarowała Reformatom miejsce pod kościół i klasztor znajdujący się obecnie w **Biskupiacach**. 6 maja 1740 r. na zamku w Pilicy podpisała akt erekcyjny placówki zakonnej w Biskupicach i stała się jej fundatorką. Biskup krakowski kard. Jan Lipski 2 listopada 1739 r. udzielił pozwolenia na budowę. W 1743 r. przy zbudowanym już klasztorze przystąpiono do położenia kamienia węgielnego, który został poświęcony 28 lipca 1746 r. Konsekracji dokonał 14 maja 1747 r. bp krakowski Andrzej Załuski, pod wezwaniem Najświętszego Imienia Jezus. Pilicki klasztor powstał w okresie największego rozwoju Małopolskiej Prowincji Reformatów. W czasie ogólnej kasaty klasztorów w Królestwie Kongresowym po Powstaniu Styczniowym pilicki klasztor uniknął zagłady, został zlikwidowany dopiero w 1902 r., ale już 30 października 1915 r. synowie św. Franciszka powrócili do Pilicy. W 1946 r. bp kielecki Czesław Kaczmarek erygował przy tutejszym klasztorze parafię, która obecnie jest najmniejszą w diecezji sosnowieckiej, liczy

niepełna 500 osób, obejmując **Biskupice**. Od 1990 r. w klasztorze mieści się postulat, w którym kandydaci zapoznają się z franciszkańską duchowością życia zakonnego.

Zdjęcie 2 Widok na klasztor w Biskupicach od strony wschodniej

Źródło: BDA s.c.

Pod koniec XVIII wieku wieś liczyła 104 mieszkańców (14 - 15 domów), a pod koniec wieku XIX zamieszkiwało w Biskupicach 273 osoby. W okresie powstania w roku 1863 w kuźni w Biskupicach wykuwane były kosy dla powstańców, a w zakładzie powroźniczym szyto dla nich mundury. W 1911 roku mieszkańcy wsi próbowali utworzyć wzorowe gospodarstwo spółdzielcze, ale działania te zostały zniweczone przez wybuch I wojny światowej. W zachodniej części wsi zwanej „Owczarnia” od zakładu hodowli owiec na rozdrożu znajduje się cmentarz wojenny z I wojny światowej z mogiłami 4 tysięcy żołnierzy.

Zdjęcie 3 Cmentarz poległych w trakcie I wojny światowej

Źródło: BDA s.c.

W latach 20-tych XX wieku działała tu skrajnie lewicowa Niezależna Partia Chłopska. W czasie II wojny światowej na terenie wsi Niemcy dokonywali egzekucji na mieszkańcach wsi oraz ukrywanych Żydach. Szlak martyrologii Ziemi Pileckiej stanowi część szlaku martyrologii w województwie śląskim. W Biskupicach na posesji Janusa nr 65 znajdziemy tablicę upamiętniającą ofiary terroru. 12 stycznia 1945 roku miejscu hitlerowcy rozstrzelali 11 mieszkańców Pilicy oraz spalili domostwo rodziny Janusa.

1.3. Przestrzenna struktura miejscowości

Zdecydowanie dominującym typem zagospodarowania przestrzennego w regionie Pilicy jest ulicówka, czyli układ zabudowań wzdłuż centralnej drogi, przy czym zabudowania te są położone w środku gruntów ornych, należących do wsi. Obecnie taki układ nadal jest widoczny w niektórych miejscowościach gminy, również i w **Biskupicach**, który jest przykładem pięknie położonej ulicówki na grzbiecie i stoku wzgórza. Ulicówka wykształciła się w XIV i XV wieku. Po wytyczeniu centralnej drogi, zabudowa postępowała po obu jej stronach. Zabudowania gospodarcze i domy stanowiły zasadniczy element krajobrazu wsi, dopełniany komponentami takimi jak: dwór, kościół, młyny, karczmy, tartaki, kuźnie itp.

Ulicówka objęła również **Biskupice**, zabudowa skupiała się wokół ulicy prowadzącej do Pilicy. Obecnie zabudowa skupia się wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 790 relacji Dąbrowa Górnicza – Ogrodzieniec – Pilica. Kilka domostw przynależących do Biskupic oddalona jest nieco od sołectwa, stanowiąc tzw. Kolonię Polska. Domostwa te do niedawna pozbawione były drogi dojazdowej, a dojście do sołectwa możliwe było tzw. wodącą wśród pól.

Zdjęcie 4 Widok od strony Pilicy na Kolonię Polska

Źródło: BDA s.c.

W Biskupicach brak jest przestrzeni publicznej, która mogłaby stanowić centrum sołectwa. Najważniejszą dominantą przestrzenną jest kompleks kościelno – klasztorny Franciszkanów. Górując na jednym z łagodnych i malowniczych wzniesień, stanowi niezwykle ważny znak krajobrazowy, kreując jeden z charakterystycznych punktów regionu. Wokół niego skupia się życie religijne, jak i społeczno – kulturalne mieszkańców. Z punktu widzenia mikroregionu jest on jednym z wielu punktów węzłowych znaczących ruinami majestatycznych niegdyś zamków i strażnic, takich jak Ojców, Pieskowa Skała czy Ogrodzieniec.

Skomunikowanie Biskupic z okolicznymi ośrodkami miejskimi jest bardzo dobre. Funkcjonują dogodne połączenia PKS z Pilicą, Ogrodzieńcem oraz Zawierciem. Ponadto położenie przy

drogach wojewódzkich 790 – Dąbrowa Górnicza – Ogrodzieniec – Pilica oraz 794 - Koniecpol – Lelów – Pradła – Pilica – Wolbrom - Skala – Kraków ułatwia dostęp do pobliskich aglomeracji miejskich (śląskiej i krakowskiej). Stan dróg lokalnych jest dobry. Wszystko to sprawia, że do gminy oraz samego sołectwa coraz częściej napływają na odpoczynek oraz migrują na stały pobyt, mieszkańcy z pobliskich, przeludnionych, aglomeracji miejskich.

1.4. Zasoby przyrodnicze

Wśród krajobrazów Polski tereny Jury Krakowsko - Częstochowskiej stanowią szczególnie atrakcyjny rejon odznaczający się zarówno wysokimi wartościami przyrody nieożywionej i ożywionej. Bogactwo przyrodnicze regionu stanowi o wysokiej randze turystycznej okolic Pilicy. Spotykamy tu atrakcyjne obszary lasów naturalnych, leśne strefy rezerwatowe, pomniki przyrody, w tym źródła krasowe, liczne ostańce skalne i systemy jaskiń.

Zgodnie z Zarządzeniem nr 222/99 Wojewody Śląskiego z dn. 16.11.99 r. na terenie Gminy Pilica wyznaczono obszar położony w granicach Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd” oraz obszar krajobrazu chronionego – Otulinę Parku. Sam Park utworzony w 1980 roku, rozciąga się w najbliższej okolicy Pilicy, otaczając miasto od zachodu w kierunku południowym, obejmując również sołectwo Biskupice.

Zdjęcie 5 Drzewa przy ogrodzeniu klasztoru reformatów

Biskupice leżą w zachodniej części gminy. Zgodnie z Uchwałą nr XXV/171/2005 RADY MIASTA I GMINY W PILICY z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Pilica w sołectwie Biskupice oraz jego okolicach ochronie podlegają klony, lipy, kasztanowce – 11 drzew, przy ogrodzeniu klasztoru reformatów.

Źródło: BDA s.c.

1.5. Dziedzictwo kulturowe

Prahistoria Pilicy i okolic sięga najdawniejszych czasów. W jaskiniach położonych w Górze Biśnik (wschodnia część Doliny Wodącej) znaleziono ślady obozowisk z górnego paleolitu (relikty kamienno - kościanej konstrukcji, pozostałość po łowcach niedźwiedzi i mamutów oraz kości niedźwiedzi i mamutów, jeleni olbrzymich, reniferów, tura, nosorożca włochatego). W tym, miejscu znaleziono również grot włóczni wykonanej z kości niedźwiedzia, ze śladami wskazującymi na to, że był kiedyś osadzony na drzewcu, w tych samych warstwach znaleziono także kościane rękojeści, w których były osadzone ostrza krzemienne. Ślady osadnictwa z czasów kultury środkowooryniackiej (20 tys. lat temu) znalezione zostały w Jaskini Jasnej (narzędzia z kości mamuta). Z okresu musterskiego pochodzą kości w Jaskini Zacisznej, a pozostałości z czasów kultury ceramiki sznurowej znaleziono w Jaskini Wschodniej. W pobliżu Starej Pilicy odkryto w XIX w cmentarzyska z kośćmi ludzkimi i urną z piątego okresu epoki brązu (800-650 r. p.n.e.), stanowiące pozostałość po osadnictwie ludności z kultury łużyckiej. Z tego samego okresu pochodzą dwa grociki scytyjskie (500 lat p.n.e.). W Smoleniu znaleziono ślady pobytu Celtów sprzed 5 tys. lat oraz pozostałości osady ludności kultury przeworskiej (III-IV w ne) – fragmenty dużych naczyń oraz srebrny denar Marka Aureliusza (160 r. ne). W XIII-XIV w znajdowała się na Biśniku niewielka strażnica wojskowa, zniszczona przez ogień (pozostałość stanowi min. gotycka tarcza herbowa z brązu z ukoronowanym lwem). W okolicy Skały „Grodzisko Panieńskie” w średniowieczu istniał gród otoczony wałami drewniano-kamiennymi z zabudową mieszkalną wewnątrz. W jednej z jaskiń Grodziska Pańskiego znaleziono jeden z nielicznych w Polsce i Europie warsztat fałszerza monet (z końca XVII w), a w nim fałszywe szelągi króla Jana Kazimierza.

Tak liczne pozostałości zamierzchłych czasów skutkują ustanowieniem aż 63 stanowisk archeologicznych „OW” na terenie Gminy. W **Biskupicach** znajdują się 3 „OW” – ślady osadnictwa z epoki średniowiecznej oraz epoki pradziejowej. Na terenie sołectwa znajdują się dwa obiekty wpisane do rejestru zabytków Województwa Śląskiego, są to:

- Kościół Reformatów p.w. imienia Jezus z XVII wieku, murowany, wpisany pod numerem 1/99,
- Klasztor Reformatów z XVII wieku, murowany, wpisany pod numerem 2/99.

Cały barokowy kompleks kościelno - klasztorny i towarzyszący mu teren ogrodów klasztornych jest wyraźnie wyodrębniony z otoczenia i uzyskał niezaprzeczalną rangę dominanty krajobrazowej usytuowanej na stoku pokaźnego wzgórza.

Zdjęcie 6 Kompleks kościelno-klasztorny Franciszkanów w Biskupicach, widok od strony ogrodu

Źródło: BDA s.c.

Kościół nosi cechy stylu barokowego i jest jednonawowy. Nawę o dł. 20 m przykrywa kolebkowe sklepienie. Przy prezbiterium dobudowano od strony północnej kaplicę zwaną fundatorską pod tytułem św. Michała Archanioła i Aniołów Stróżów, dziś Pana Jezusa Miłosiernego. Obok niej znajduje się kaplica św. Antoniego, ufundowana w 1899 r. Po raz pierwszy malaturę kościoła wykonano w 1820 r. Dzisiejsza polichromia pochodzi z 1925r wykonana przez artystę malarza Stanisława Grycnera, odnowiona przez J. Nawałkę i w 1996r przez J. Wąsacza. W świątyni znajduje się 9 ołtarzy z czasów fundacji. W wielkim ołtarzu, jak w każdym reformackim kościele, znajduje się na tle panoramy Kalwarii - Wizerunek Chrystusa Ukrzyżowanego. Po lewej stronie kościoła znajduje się ołtarz Najświętszego Imienia Jezus. Po prawej stronie świątyni umieszczony jest ołtarz Matki Bożej z postacią Niepokalanej na zasuwie. Z mozaikowej rami ołtarza króluje ikona Matki Bożej Śnieżnej, perła klasztornego kościoła, najstarszy zabytek i najpiękniejsze dzieło franciszkańskiej świątyni. Jest to dar Marii Józefy Sobieskiej z 1753 r.. Badania

konserwatorskie, jak mówi proboszcz i gwardian o. Eliaz Piotr Hetmański OFM, potwierdziły, że obraz został namalowany we Włoszech na początku XVII w. i jest jedną z najstarszych kopii wizerunku Matki Bożej Śnieżnej na ziemiach polskich. Po konserwacji 15 lutego 1998r została dokonana uroczysta intronizacja ikony i jej poświęcenie.

Do kościoła przylega cmentarz klasztorny, przez który prowadzi główne wejście do kościoła. W murach okalających plac kościelny są nisze, a w nich założone w 1752r stacje Drogi Krzyżowej.

Zdjęcie 7 Wejście do klasztoru

Źródło: BDA s.c.

Do cenniejszych zabytków można zaliczyć otaczaną dużą czcią znajdujący się w krużgankach drewniany krucyfiks. Po tragicznym pożarze kościoła i klasztoru w 1858 r. do wschodniej części dobudowano skrzydło na pomieszczenia biblioteczne, w którym znajdują się liczne stare woluminy. Zaś od strony południowej znajduje się Dom Pielgrzyma i Turysty z malowniczo wkomponowanymi arkadami i zabytkową studnią.

Zdjęcie 8 Dom pielgrzyma i turysty przy klasztorze w Biskupicach

Źródło: BDA s.c.

Ponadto w ewidencji zabytków Śląskiego WKZ ujęte są:

- Dwór – murowany poł. XIX w.,
- Obora – murowana połowa XIX w.,
- Chałupa nr 11 – drewniana k. XIX w.

Jednym z bardziej znanych miejsc charakterystycznych Biskupic jest cmentarz żołnierzy z I wojny światowej w Biskupicach-Owczarni, który położony jest przy drodze łączącej Ogrodzieniec z Pilicą.. Mogiła mieści 4000 żołnierzy i jest objęta ochroną cmentarzy zabytkowych.

1.6. Obiekty i tereny publiczne

W sołectwie Biskupice brak jest terenów i obiektów publicznych. Sołectwo nie posiada świetlicy wiejskiej, ani żadnego innego obiektu, który mógłby stanowić centrum społeczno-kulturalne wsi. Mieszkańcy korzystają z infrastruktury, która znajduje się w pobliskiej Pilicy. Jedynym miejscem, które łączy mieszkańców, gdzie mogą odbywać się ewentualne spotkania, najczęściej jednak o charakterze religijnym - jest salka w Domu Turysty i Pielgrzyma przy klasztorze reformatów.

Przy części posesji wzdłuż drogi wojewódzkiej DW790 od strony Pilicy powstał niedawno chodnik, który znacznie poprawił bezpieczeństwo na drodze wojewódzkiej, jak również estetykę sołectwa. Przy wjeździe do Biskupic od strony sołectwa Kocikowa nadal brak chodnika, co w odczuciu mieszkańców jest sporym utrudnieniem w poruszaniu się po sołectwie.

1.7. Infrastruktura społeczna

W sołectwie nie funkcjonują żadne organizacje społeczne. Mieszkańcy mają słabe poczucie identyfikacji z sołectwem i są mało aktywni społecznie. Bazują najczęściej na potencjale społeczno – kulturalnym pobliskiej Pilicy. Szansę na aktywizację i oddolne zaangażowanie w rozwój obszarów wiejskich stwarza fakt, że Biskupice są objęte zasięgiem terytorialnym działalności LGD „Perła Jury”, działającej w ramach programu Leader. Celem głównym podejścia leader jest budowanie kapitału społecznego na obszarach wiejskich m.in. poprzez aktywizację mieszkańców wsi, polepszanie zarządzania lokalnymi zasobami. Stowarzyszenie to realizowało schemat II w ramach SPO-ROL, w ramach którego Gmina Pilica bezpośrednio realizowała projekty, jak również była beneficjentem projektów realizowanych przez inne gminy np. festyny, zamkowa szkołka rycerska, czy też projekty szkoleniowe i edukacyjne. W kolejnym okresie programowania 2007-2013 sołectwo może być beneficjentem środków finansowych pozyskanych przez LGD „Perła Jury”. Sukces w postaci pozyskania pewnych środków finansowych dla sołectwa mógłby stać się wyznacznikiem dalszej aktywizacji mieszkańców.

1.8. Infrastruktura techniczna

1.8.1. System zaopatrzenia w wodę

Zaopatrzenie gminy w wodę dla celów bytowo-gospodarczych, przemysłowych i przeciwpożarowych odbywa się z istniejących studni głębinowych. Rozbudowa sieci wymaga docelowego połączenia poszczególnych wodociągów wiejskich w sieć zbiorczą zamkniętą w system pierścieniowy. Pod względem zaopatrzenia w wodę obszar Miasta i Gminy Pilica jest w czołówce gmin w powiecie zawierciańskim. Długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi 129,1 km. Długość przyłączy 32,7 km. Ilość zbiorników wyrównawczych (magazynów wód) 7 szt. Na terenie gminy funkcjonuje 14 studni. Jakość wód jest dobra. **Biskupice** korzystają z ujęcia wody w Kocikowie.

1.8.2. System odprowadzenia ścieków komunalnych

Skanalizowanie na obszarze gminy stanowi 10-15%. Konieczne jest planowe działanie prowadzone w tym względzie, nie tylko z powodu konieczności poprawy warunków życia mieszkańców, ale także ze względu na konieczność ochrony środowiska naturalnego (rolnictwo, hodowla i turystyka). System kanalizacji podlega Regionalnemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji w Zawierciu (2 sołectwa) oraz Zakładowi Usług Wodnych i Komunalnych w Pilicy (22 sołectwa).

Na terenie sołectwa aktualnie brak systemu kanalizacyjnego. Docelowo projektuje się odprowadzenie ścieków sanitarnych poprzez gminny system kanalizacji z grawitacyjno – tłocznym odprowadzaniem ścieków do planowanej oczyszczalni ścieków w Kleszczowej. Do czasu realizacji tego systemu dopuszcza się unieszkodliwianie ścieków w obrębie działki za pomocą szczelnych zbiorników bezodpływowych. Mieszkańcy stosują się do zaleceń w tym zakresie z uwagi na wysoką świadomość ekologiczną.

1.8.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Dostawa mocy i energii elektrycznej odbywa się w oparciu o istniejący układ tranzytowej napowietrznej linii WN 220 kV. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ustala w terenach intensywnej zabudowy i obszarach chronionych, rozbudowę kablowych, a w pozostałych terenach także napowietrznych sieci średnich (SN) i niskich napięć (nN) z zamknięciem w pierścieniu za pośrednictwem wewnętrznych lub słupowych stacji

transformatorowych. Stacje takie należy lokalizować odpowiednio do bieżących potrzeb, w terenach publicznych, na gruntach przeznaczonych do scalenia i wtórnego podziału dla nowej zabudowy, a wyjątkowo w obrębie wydzielonych części gruntów prywatnych, po uzgodnieniu lokalizacji z właściwym zarządcą sieci elektroenergetycznej.

1.9. Gospodarka i rolnictwo

1.9.1. Działalność gospodarcza

Według Urzędu Statystycznego w Katowicach dominującymi obszarami działalności gospodarczej w gminie Pilica są handel i naprawy, budownictwo i przetwórstwo przemysłowe. Liczba podejmowanych działalności gospodarczych wykazują tendencję wzrostową, co pozytywnie rokuje na rozwój gospodarczy gminy.

W **Biskupicach** zlokalizowane jest niespełna 1% ogółu działalności gospodarczej Gminy Pilica. W sołectwie znajdują się 3 warsztaty rzemieślnicze. Są to: naprawa samochodów i blacharstwo, wulkanizacja i wymiana opon oraz firma zajmująca się wynajmem mobilnej ścianki wspinaczkowej oraz instalacjami wodno – kanalizacyjnymi i c.o.. Ponadto w Biskupicach zlokalizowane są 2 piekarnie wypiekające opłatki. Piekarnie te mają długą tradycję wypieku opłatków i zaopatrują cały region pilicki, ogrodzieniecki, kroczycki i nie tylko.

1.9.2. Ochrona zdrowia

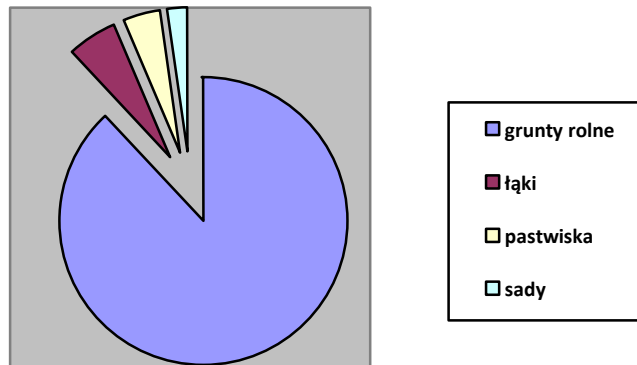
Biskupice nie posiadają w swoich granicach administracyjnych żadnego zakładu opieki zdrowotnej. Mieszkańcy korzystają z opieki zdrowotnej na terenie Pilicy tj. Poradni Ogólnej w Pilicy oraz Poradni Medycyny Rodzinnej w Pilicy.

1.9.3. Rolnictwo

Użytki rolne stanowią w Gminie Pilica 70% powierzchni gminy. Wg danych UMIG Pilica za rok 2006, stanowiły one 10 054 ha.

Wykres 1 Struktura użytków rolnych w Gminie Pilica

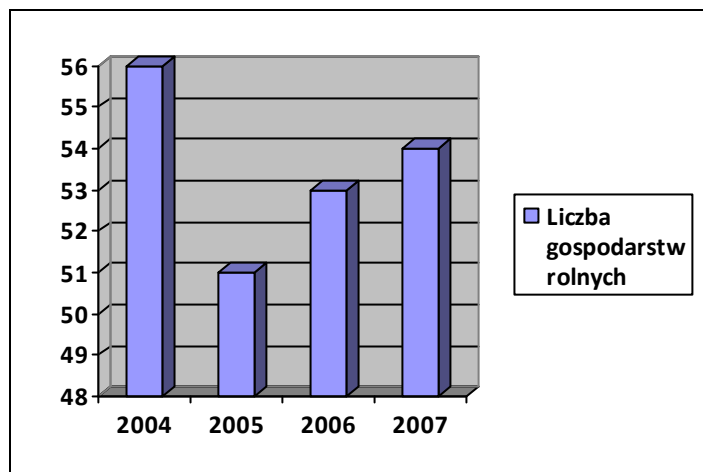
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Pilica, stan na 31.12.2006 r.

Liczba gospodarstw rolnych w gminie wg danych UMiG obecnie wynosi 2032, które łącznie zajmują ok. 10 000 ha powierzchni. Przeważają gospodarstwa małe 1-5 ha, stanowiąc ponad 69% wszystkich gospodarstwa rolnych. Gospodarstwa rolne powyżej 10 ha stanowią niewiele ponad 9% ogółu gospodarstw.

W sołectwie Biskupice znajdują się 54 gospodarstwa rolne. Ich liczba w 2005 roku spadła aż ok. 9%, jednak obecnie obserwuje się ponowny przyrost.

Wykres 2 Gospodarstwa rolne w Biskupicach w latach 2004-2007

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Pilica

Główne uprawy na terenie Miasta i Gminy Pilica to:

- zboża (żyto, pszenica, jęczmień),
- ziemniaki,
- kukurydza na paszę.
- rzepak.

W **Biskupicach** przeważają gospodarstwa małe o powierzchni nie przekraczającej 5 ha ziemi uprawnej. Gospodarstwa te mają charakter konsumpcyjny, czyli produkują w celu zaspokojenia własnych potrzeb żywnościowych. W miejscowości funkcjonuje jedno gospodarstwo rolne o pow. 100 ha. Na uwagę zasługuje fakt, że w Biskupicach aż 3 gospodarstwa zajmują się hodowlą koni. Zwierzęta stanowią źródło rekreacji na terenie miejscowości, a ich właściciele współpracują z Bractwem Rycerskim SIGNUM POLONICUM z Zawiercia, biorąc udział w szeregu lokalnych imprez sportowo-rekreacyjnych.

1.10. Kapitał społeczny i ludzki

1.10.1. Ludność

Według ewidencji UMiG Pilica na terenie miasta i gminy mieszka 9 162 osób (stan na 04.07.2008 r.), w tym na terenie miasta Pilica 1 959 osób. Największymi sołectwami są Sławniów i Wierbka, które łącznie skupiają niespełna 20% ogółu mieszkańców miasta

Plan Odnowy Miejscowości Biskupice. Gmina Pilica

i gminy. **Biskupice**, jako jedno z mniejszych sołectw zamieszkuje blisko 3% ogółu mieszkańców.

Tabela 1 Ludność gminy wg sołectw

Sołectwo	Liczba ludności	% w ogóle ludności
Biskupice	267	2,91
Cisowa	219	2,39
Dobra	294	3,21
Dobra Kolonia	145	1,58
Dobraków	421	4,60
Dzwonowice	403	4,40
Dzwono-Sierbowice	146	1,59
Jasieniec	38	0,41
Kidów	243	2,65
Kleszczowa	354	3,86
Kocikowa	523	5,71
Podleśna	50	0,55
Przychody	170	1,85
Siadcza	175	1,91
Sierbowice	194	2,12
Sławniów	918	10,02
Smoleń	263	2,87
Solca	185	2,02
Szyce	397	4,33
Wierbka	843	9,21
Wierzbica	358	3,91
Zarzecze	203	2,22
Złożeniec	394	4,30
OGÓŁEM Gmina	7203	78,62
Miasto Pilica	1959	21,38
Razem Miasto i Gmina	9162	100

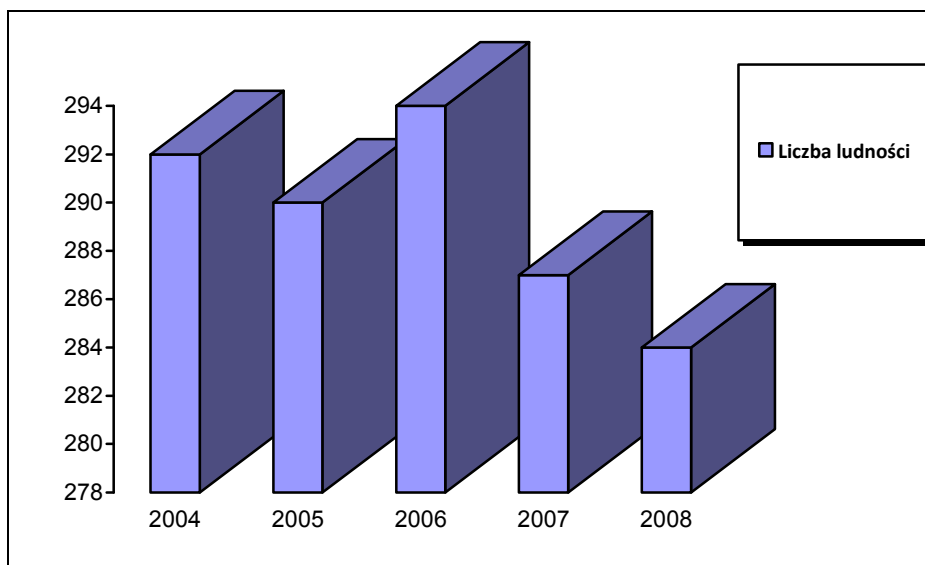
Źródło: Ewidencja ludności UMiG Pilica – rejestr mieszkańców, stan na 04.07.2008 r.

Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 64 mieszkańców/km² (dla porównania: w powiecie zawierciańskim wynosi 124 mieszkańców/km², a w całym województwie - 379 mieszkańców/km², źródło Bank Danych Regionalnych, GUS Katowice, stan na 31.12.2006 r.). Liczba ludności w Mieście i Gminie Pilica wykazuje tendencje spadkowe. Na przestrzeni lat 1998-2008 liczba ludności spadła o niespełna 9% (z 9941 w 1998 r. dane wg GUS, do 9162 w 2008 r., dane wg UMiG).

Liczba ludności w sołectwie **Biskupice** powiela tendencję spadkową. W strukturze wiekowej obserwujemy wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Pozytywnym zjawiskiem w grupie przedprodukcyjnej i produkcyjnej jest dążenie do zdobycia wyższego wykształcenia.

Wykres 3 Liczba ludności w Biskupicach w latach 2004-2008

Źródło: UMiG Pilica, ewidencja ludności (dane na koniec roku kalendarzowego, z wyjątkiem roku 2008 – stan na 03.04.2008 r.)

Bezrobocie nie stanowi problemu społecznego w Biskupicach i ma charakter marginalny.

1.10.2. Formy aktywności mieszkańców

Aktywność społeczna mieszkańców Biskupic skupia się wokół klasztoru reformatów i dotyczy głównie obrzędów religijnych. Biskupice są niewielkim sołectwem i nie funkcjonuje tu żadne miejscowe organizacje społeczne. Aczkolwiek nie brakuje tu talentów artystycznych.

Zdjęcie 9 Przykłady rękodzieła lokalnej twórczyni

Źródło: BDA s.c.

Pani sołtys ręcznie wykonuje biżuterię, robi na drutach, haftuje, szydełkuje i tworzy ozdoby z papieru. Jej dzieła nie były jak dotąd nigdzie prezentowane, lecz mogą stanowić materiał promujący sołectwo.

Aktywność społeczna mieszkańców wyraża się także w dbałości o przestrzeń prywatną i publiczną. Przydomowe ogródki mieszkańców są wypielęgnowane i czyste. Ponadto świadomość ekologiczna mieszkańców jest bardzo wysoka, wszystkie posesje wyposażone są w kosze, szczelne zbiorniki na nieczystości itp.

2. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości Biskupice

Analiza SWOT (mocnych, słabych stron oraz szans i zagrożeń) jest kompleksową metodą służącą do badania zarówno czynników wewnętrznych bezpośrednio związanych z organizacją, dla której opracowywany jest projekt, jak i czynników zewnętrznych, które z jednej strony tworzą szanse dla powodzenia projektu, ale generują także zagrożenia.

Tabela 2 Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ położenie na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej: doskonałe warunki krajobrazowe (ukształtowanie terenu, lasy), duża ilość lasów, zasoby runa leśnego oraz fauny i flory, ▪ istnienie ważnych obiektów historycznych i religijnych na terenie sołectwa (kompleks klasztorny, szlak martyrologii itd.) ▪ dbałość o zagospodarowanie i estetykę prywatnych posesji (np. przydomowe ogródki), ▪ położenie w pobliżu aglomeracji miejskich, ▪ dobra jakość wód podziemnych, ▪ położenie w obrębie ważnych szlaków komunikacyjnych, ▪ dogodny dojazd PKS, busy, ▪ łatwy dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, ▪ wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców, ▪ marginalny poziom bezrobocia, ▪ lokalna twórczość i rękodzieło,	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak oczyszczalni ścieków i kanalizacji w miejscowości, ▪ słaby rozwój działalności gospodarczej, ▪ brak wiejskiego centrum kultury (np. brak możliwości rozwoju zainteresowań, umiejętności artystycznych oraz młodych talentów), ▪ ograniczona oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, ▪ brak powierzchni centralnej pełniącej funkcję rynku, ▪ brak otwartych powierzchni wspólnych, ▪ brak chodnika przy głównej ulicy (przy części posesji od strony Kocikowy).

Plan Odnowy Miejscowości Biskupice. Gmina Pillica

<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobry stan dróg lokalnych ▪ dobrej jakości gleby, ▪ występowanie zabytków, pomników przyrody oraz miejsc obserwacji archeologicznej na terenie sołectwa, ▪ występowanie miejsc i obiektów martyrologii na terenie sołectwa,	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwój usług turystycznych, agroturystycznych i rekreacyjnych w regionie, wydłużenie okresu turystycznego, ▪ rozwój nieuciążliwej produkcji, ▪ rozwój infrastruktury teleinformatycznej ze względu na udział gminy w projekcie „Rozwój społeczeństwa informacyjnego w Zagłębiu Dąbrowskim - Powiat Zawierciański” w ramach Programu Rozwoju Subregionu Centralnego, ▪ zmiany w świadomości społeczeństwa polegające na dążeniu do wykształcenia, ▪ położenie miejscowości w obrębie obszaru o szczególnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych (rzeźba terenu, skałki, duże kompleksy leśne) znajdujących odbicie w rosnącym zainteresowaniu ludności nowymi terenami zabudowy mieszkalnej i rekreacyjnej, położonymi w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, ▪ działanie Lokalnej Grupy Działania „Perła Jury” (Leader) na terenie obejmującym Biskupice,	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak odpowiednich rozwiązań prawnych w zakresie ochrony środowiska w sąsiednich gminach, ▪ ceny nośników energii utrudniające proekologiczne zachowania (problemy z wyeliminowaniem niskiej emisji), ▪ wydłużony okres oczekiwania na realizację budowy oczyszczalni ścieków, skutkujący wzrostem zanieczyszczenia środowiska.

Plan Odnowy Miejscowości Biskupice. Gmina Pilica

- sąsiedztwo przeludnionych ośrodków przemysłowych; mieszkańcy tych ośrodków poszukują działek budowlanych w niedalekiej odległości na osiedlenie się,
- dobre skomunikowanie drogami: krajową, wojewódzką oraz połączenia komunikacją zbiorową z Zawierciem,
- planowana budowa obwodnicy Pilicy,
- planowana budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków na terenie gminy.

Źródło: opracowanie własne

3. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną

Sołectwo Biskupice zlokalizowane jest na przedmieściach miasta Pilica i zamieszkuje je 3% ogółu ludności gminy. Rozciąga się wzdłuż ważnego szlaku komunikacyjnego, drogi wojewódzkiej nr 790, w niedalekiej odległości od aglomeracji śląskiej oraz krakowskiej, posiadając dogodne połączenia komunikacyjne. Walory krajobrazowe gminy Pilica oraz szereg znanych miejsc kultu religijnego i historycznie ważnych obiektów, stanowią ważne mocne strony gminy i okolic i stwarzają szanse na dalszy rozwój i promocję. Niewątpliwie najważniejszą dominantą przestrzenną i znakiem charakterystycznym **Biskupic** jest wyraźnie wyodrębniony z otoczenia barokowy kompleks zabudowań klasztoru O.O. Franciszkanów z kościołem Sanktuarium Maryjnym i towarzyszącym im terenem ogrodów klasztornych. Obiekt stał się mocnym znakiem krajobrazowym, podporządkowując sobie ideowo i formalnie lokalny mikroregion, i mimo że wielu kojarzy go z Pilicą, położony na okazałym wzgórzu, administracyjnie należy do **Biskupic**. Ten wyjątkowy zabytek winien stać się podstawowym punktem promocji sołectwa, dając jednocześnie podstawę rozwoju, wzrostu tożsamości i aktywizacji społecznej mieszkańców sołectwa.

Cel główny

Wizja **Biskupic** jaka rodzi się na bazie inwentaryzacji zasobów i oczekiwań mieszkańców jest następująca:

Biskupice nowoczesnym, aktywnym sołectwem, w którym chroni się wartości środowiska naturalnego, szanuje i eksponuje dziedzictwo historyczne i kulturowe oraz podejmuje inicjatywy lokalne w synergii z miastem Pilica

Cel główny jaki wynika z powyższej wizji to stworzenie sołectwa otwartego, aktywnego, świadomego swojego zaplecza historycznego, gotowego na przyjęcie turystów we współpracy z okolicznymi sołectwami i miastem Pilica.

Cele strategiczne

Zarysowane poniżej cele strategiczne umożliwiają wybiórczą realizację konkretnych zadań inwestycyjnych, w zależności od dostępności źródeł finansowania przy jednoczesnym zachowaniu możliwości indywidualnego dostosowywania zakresu projektów do aktualnych

potrzeb (priorytetów). Cele strategiczne obejmują zakres inwestycji materialnych, a także promują działania „miękkie” np. w zakresie promocji miejscowości. Są to:

- 1) **ochrona wartości środowiska naturalnego** poprzez np. budowę kanalizacji na terenie gminy, edukacja dzieci i młodzieży w zakresie ochrony środowiska,
- 2) **podniesienie standardu życia mieszkańców** poprzez np. działania nakierowane na promocję edukacji oraz szkolenia,
- 3) **zachowanie dziedzictwa historycznego i kulturowego** poprzez m.in.: kultywowanie miejscowych tradycji i zwyczajów, propagowanie wiedzy historycznej zwłaszcza o dziejach wsi i najbliższej okolicy, stwarzanie możliwości do rozwoju oraz prezentacji lokalnych talentów, wykorzystanie potencjału, doświadczenia, energii i wolnego czasu ludzi starszych do działania na rzecz społeczności lokalnej, przyciąganie i integrowanie ze społecznością wsi osób okresowo przebywających na jej terenie, stworzenie witryny internetowej zawierającej informacje historyczne, kulturowe na temat wsi,
- 4) **wzrost standardu bazy kulturowej** poprzez m.in.: prace konserwacyjne przy kompleksie klasztornym,
- 5) **stworzenie oferty społeczno-kulturalnej dla mieszkańców** poprzez m.in. organizację spotkań i imprez różnego typu zwiększających poczucie lokalnej tożsamości, współpracę z Miastem Pilica,
- 6) **promocja sołectwa** poprzez m.in. imprezy promocyjne, stworzenie strony internetowej sołectwa, wydawnictwa promujące mikroregion.

4. Zadania planowane do realizacji w latach 2008-2014

Rozwój **Biskupic** w ciągu najbliższych 7 lat i później powinien się oprzeć na wykorzystaniu jej atutów oraz na większym rozbudzeniu i właściwym ukierunkowaniu indywidualnej i grupowej aktywności jej mieszkańców. Bardzo pomocne w tym mogą być programy pomocowe UE oraz finansowe i organizacyjne wsparcie gminy. Współdziałanie społeczności lokalnej z władzami gminy, organizacjami pożytku publicznego i lokalną LGD „Perła Jury” powinno być nakierowane na następujące zadania:

Plan Odnowy Miejscowości Biskupice. Gmina Pilica

Tabela 3 Zadania do realizacji w okresie 2008-2014 w miejscowości Biskupice – szacowane koszty, cele i źródła finansowania

Lp	Nazwa zadania	Szacunkowy koszt	Źródła finansowania	Cel projektu
1	<i>Wymiana pokrycia dachowego oraz fragmentaryczna wymiana drewnianej więźby dachowej na budynku głównym klasztoru O.O. Franciszkanów oraz budynku biblioteki klasztornej usytuowanych w Biskupicach 47 na działce nr ew. 153.</i>	610 663 zł	PROW 2007-2013 Środki własne gminy, oś 3 <i>Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, działanie Odnowa i rozwój wsi</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zachowanie dziedzictwa historycznego i kulturowego, ▪ podniesienie standardu życia mieszkańców, ▪ wzrost standardu bazy kulturowej,
2	<i>Szkolenia dla mieszkańców wsi w zakresie pozyskiwania środków na rozwój działalności, rolniczej, pozarolniczej, przetwórstwa, kształtowania przestrzeni zielonej itp.</i>	80 000 zł	PROW 2007-2013 Oś 4 Leader, środki własne gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podniesienie standardu życia mieszkańców, ▪ stworzenie oferty edukacyjnej,
3	<i>Budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków (cała gmina)</i>	34 081 781,32 zł	RPO WSL 2007-2013, środki własne gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ochrona wartości środowiska naturalnego, ▪ podniesienie standardu życia mieszkańców,
4	<i>Stworzenie strony internetowej sołectwa</i>	3 000 zł	Środki własne gminy, sołectwa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podniesienie standardu życia mieszkańców, ▪ zachowanie dziedzictwa historycznego i kulturowego,, ▪ promocja sołectwa,
5	<i>Imprezy promocyjne i okolicznościowe</i>	40 000 zł	Środki własne gminy, sołectwa, prywatni sponsorzy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podniesienie standardu życia mieszkańców,

Plan Odnowy Miejscowości Biskupice. Gmina Pilica

				<ul style="list-style-type: none"> ▪ stworzenie oferty społeczno-kulturalnej dla mieszkańców, ▪ propagowanie wartości historycznych i kulturowych, ▪ promocja sołectwa,
--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UMiG Pilica

Plan Odnowy Miejscowości Biskupice. Gmina Pilica

Przewidywany harmonogram realizacji prezentuje poniższy wykres Gantt'a.

Tabela 4 Wykres Gantt'a

Harmonogram realizacji	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<i>Wymiana pokrycia dachowego oraz fragmentaryczna wymiana drewnianej więźby dachowej na budynku głównym klasztoru O.O. Franciszkanów oraz budynku biblioteki klasztornej usytuowanych w Biskupiach 47 na działce nr ew. 153.</i>							
<i>Szkolenia dla mieszkańców wsi w zakresie pozyskiwania środków na rozwój działalności, rolniczej, pozarolniczej, przetwórstwa, kształtowania przestrzeni zielonej itp.</i>							
<i>Budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków (cała gmina)</i>							
<i>Stworzenie strony internetowej sołectwa</i>							
<i>Imprezy promocyjne i okolicznościowe</i>							

Źródło: opracowanie własne

5. Opis przedsięwzięcia głównego

5.1 Planowane prace

Zespół kościelno-klasztorny o.o. franciszkanów w Biskupicach wpisany jest do rejestru zabytków województwa śląskiego pod numerem A I/2000. Główny budynek klasztoru zbudowany jest na planie prostokąta z dziedzińcem pośrodku. Dach klasztoru zbudowany na trzech zewnętrznych skrzydłach jest dwuspadowy, na skrzydle przyległym do budynku kościoła jest jednospadowy pulpitowy. Kompleks klasztorny był wielokrotnie remontowany i modernizowany. Obecne pokrycie dachu na budynkach klasztornych z blachy cynkowej i ocynkowanej jest z lat 50-tych XX wieku. Z uwagi na zły stan techniczny pokrycia wpływającego niekorzystnie na zabytkowe elementy budynku klasztornego, postanowiono przystąpić do sukcesywnej wymiany pokrycia wraz z uszkodzonymi elementami więźby dachowej.

Zdjęcie 10 Zdeformowane pokrycie z blachy ocynkowanej, widoczne ślady korozji

Źródło: dokumentacja techniczna projektu

Zdjęcie 11 Ślady przecieków i zagrzybienie deskowania

Źródło: dokumentacja techniczna projektu

Zakres planowanych prac obejmuje wszystkie połacie dachowe głównego budynku klasztornego oraz dachu biblioteki klasztornej. Zamiarem jest wymiana istniejącego pokrycia z blachy cynkowej i stalowej ocynkowanej łączonej na rolkę na blachę miedzianą (wcześniej w projekcie zakładano blachę tytanowo – cynkową, jednak po zmianie decyzji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – zaakceptowano blachę miedzianą) łączoną na podwójny rąbek stojący.

Program prac remontowo-konserwatorskich obejmuje wymianę pokrycia dachowego i uszkodzonych elementów więźby dachowej klasztoru. Zakres prac jest następujący:

- rozebranie pokrycia dachowego z blachy nie nadającej się do użytku,
- rozebranie obróbek blacharskich: murów ogniowych, okapów, kołnierzy, gzysmów z blachy nie nadającej się do użytku,
- rozebranie rynien z PCV nadającej się do użytku,
- rozebranie rur spustowych z PCV nadającej się do użytku,

- wymiana deskowania dachu z desek na styk, deski grubości 25-32mm impregnowane,
- uzupełnienie elementów dachu – włazy kominiarskie, uzupełnienie ubytków, naprawa i wymiana części zniszczonych elementów jak podwaliny i murlaty,

Zdjęcie 12 Właz dachowy, całkowicie skorodowany

Źródło: dokumentacja techniczna projektu

- wymiana uszkodzonych mieczy, zastrzałów, końcówek krokiew, słupów, jętek,
- oczyszczenie za pomocą szczotek stalowych powierzchni drewnianych więźby dachowej klasztoru,
- impregnacja metodą smarowania dwukrotnie preparatem grzybo, pleśnio, ognioochronnym oraz przeciw drewnojadom typu Fobos M4 lub równoważnym, powierzchni drewnianych więźby kościoła,
- wykonanie i zawieszenie rynien z blachy miedzianej,
- wykonanie i zawieszenie rur spustowych z blachy miedzianej,
- wykonanie i montaż obróbek blacharskich z blachy miedzianej,

- krycie dachów blachą miedzianą na rąbek podwójny,
- otynkowanie pod i nad dachem kominów zaprawą cementowo-wapienną,
- wykonanie instalacji odgromowej z materiałów nie powodujących powstawania ogniwa galwanicznego.

Inwestycja posiada komplet dokumentacji i pozwoleń:

- Decyzja nr 1486/07 Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 18 sierpnia 2007 r. w sprawie udzielenie pozwolenia na prowadzenie robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru.
- Decyzja nr 827/07 Starostwa Powiatowego w Zawierciu z dnia 20.09.2007 r. w sprawie zatwierdzenia projektu budowlanego i udzielenia pozwolenia na budowę Klasztorowi Franciszkanów w Pilicy.
- Decyzja nr 1935/07 Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 27 listopada 2007 r. w sprawie zmiany pozwolenia na budowę nr 1486/07 w zakresie wymiany pokrycia dachowego (zmiana blachy tytanowo – cynkowej na miedzianą).

5.2 Źródła finansowania

Zadanie jest możliwe do sfinansowania w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 w ramach osi 3 *Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej*, działanie *Odnowa i rozwój wsi*. Celem działania jest wpływanie na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich, co umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich. Cele projektu wpisują się w cele działania, bowiem projekt ma również na celu zachowanie dziedzictwa historycznego i kulturowego, podniesienie standardu życia mieszkańców oraz wzrost jakości istniejącej bazy kulturowej.

W ramach działania pomocy finansowej udziela się podmiotom z tytułu inwestycji w zakresie:

- 1) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe i społeczno-kulturalne, w tym świetlic i domów kultury, z wyłączeniem szkół, przedszkoli i żłobków;
- 2) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania obiektów małej architektury;
- 3) budowy, przebudowy lub remontu przeznaczonych do użytku publicznego ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji oraz obiektów sportowych, z wyłączeniem sal sportowych przeznaczonych wyłącznie dla szkół lub przedszkoli;
- 4) zakupu towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych lub tradycyjnych zawodów;
- 5) związanych z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę placów parkingowych, chodników lub oświetlenia ulicznego;
- 6) urządzania i porządkowania terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku;
- 7) budowy, przebudowy lub remontu infrastruktury turystycznej;
- 8) zagospodarowania zbiorników i cieków wodnych w celu wykorzystania ich do rekreacji lub w celu poprawy estetyki miejscowości;
- 9) rewitalizacji budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, odnawiania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci;
- 10) zakupu i odnawiania obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacji na cele publiczne;
- 11) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług, w tym pawilonów, punktów wystawowych, sal ekspozycyjnych lub witryn;
- 12) odnawiania elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków i odnawiania cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków;**

13) wyburzenia i rozbiórki zdewastowanych obiektów budowlanych w celu uporządkowania terenu w miejscowości, jeżeli niemożliwe jest ich odnowienie i dalsze użytkowanie – w zakresie koniecznym do realizacji operacji wymienionych w pkt 1-12;

14) zakupu materiału siewnego lub nasadzeniowego roślin wieloletnich – koniecznych do realizacji operacji;

15) zakupu sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji;

16) ogólnych, które są bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji.

Poziom pomocy finansowej z EFRROW wynosi maksymalnie 75% kosztów kwalifikowalnych projektu. Przy założeniu, że maksymalna wysokość pomocy na realizację projektów w jednej miejscowości wynosi 500 000 zł (128 080,3 euro) w okresie realizacji Programu, możliwy jest następujący montaż finansowy:

Tabela 5 Montaż finansowy dla projektu

Rodzaj kosztu/ źródło finansowania	Koszty kwalifikowane brutto	Termin poniesienia wydatku / % udziału źródeł finansowania
Roboty budowlane	586 469,26	II-IV kwartał 2009
Dokumentacja projektowa	1 000,00	31.05 2007, 21.06. 2008
Koszty nadzoru inwestorskiego i konserwatorskiego	17 594	II-IV kwartał 2009
Koszty opracowania POM	5 600,00	III kwartał 208
Razem	610 663,26	100%
Środki EFFROW	457 997,45	75%
Środki własne beneficjenta	152 665,82	25%

Źródło: opracowanie własne

6. Indeksy i spisy

Tabele

Tabela 1 Ludność gminy wg sołectw	21
Tabela 2 Analiza SWOT	24
Tabela 3 Zadania do realizacji w okresie 2008-2014 w miejscowości Biskupice – szacowane koszty, cele i źródła finansowania.....	29
Tabela 4 Wykres Gantt'a	31
Tabela 5 Montaż finansowy dla projektu.....	37

Wykresy

Wykres 1 Struktura użytków rolnych w Gminie Pilica.....	19
Wykres 2 Gospodarstwa rolne w Biskupicach w latach 2004-2007.....	20
Wykres 3 Liczba ludności w Biskupicach w latach 2004-2008	22

Zdjęcia

Zdjęcie 1 Wjazd do sołectwa od strony Gminy Ogrodzieniec (sołectwa Gulzów i Gieblo)	7
Zdjęcie 2 Widok na klasztor w Biskupicach od strony wschodniej	8
Zdjęcie 3 Cmentarz poległych w trakcie I wojny światowej	9
Zdjęcie 4 Widok od strony Pilicy na Kolonię Polska	10
Zdjęcie 5 Drzewa przy ogrodzeniu klasztoru reformatów	11
Zdjęcie 6 Kompleks kościelno-klasztorny Franciszkanów w Biskupicach, widok od strony ogrodu	13
Zdjęcie 7 Wejście do klasztoru	14
Zdjęcie 8 Dom pielgrzyma i turysty przy klasztorze w Biskupicach	15
Zdjęcie 12 Zdeformowane pokrycie z blachy ocynkowanej, widoczne ślady korozji.....	32
Zdjęcie 13 Ślady przecieków i zagrzybienie deskowania	33
Zdjęcie 14 Właz dachowy, całkowicie skorodowany	34

7. Wykorzystane materiały:

1. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
2. Instrukcja do Planu Odnowy Miejscowości,
3. Rozporządzenia MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
4. Rozporządzenie MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI) z dnia 31 lipca 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007—2013
5. Uchwałą nr XXV/171/2005 RADY MIASTA I GMINY W PILICY z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Pilica,
6. Programu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Pilica,
7. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PILICA,
8. *Sanktuarium Matki Bożej Śnieżnej Opiekunki Rodzin w Pilicy-Biskupicach*, Anna Mitkowska, Katarzyna Hodor, Kraków-Pilica 2008,
9. *Program prac remontowych i konserwatorskich związanych wymianą pokrycia dachowego wraz z uszkodzonymi elementami więźby dachowej budynku klasztoru o.o. Franciszkanów, Biskupice*, opracowany przez mgr inż. Stefana Sajdaka, uprawnienia konstrukcyjno-budowlane PSOZ-WKZ-2293/155/95 w zakresie konserwacji zabytków nieruchomości,
10. Kosztorys inwestorski dla zadania *Wymiany pokrycia dachowego wraz z uszkodzonymi elementami więźby dachowej budynku klasztoru o.o. Franciszkanów, Biskupice*, opracowany przez mgr inż. Stefana Sajdaka, uprawnienia do projektowania, kierowania i nadzorowania robót w specjalności konstrukcyjno-budowlanej nr ewid. 285/91,
11. Materiały i dane udostępniane przez Główny Urząd Statystyczny w Katowicach,
12. Inne materiały i dane znajdujące się w posiadaniu Urzędu Miasta i Gminy Pilica.